

Aan Minister van SZW

nota

Aanbieding rapport 'Ontwikkelingen in integratie' aan de
Tweede Kamer

Aanleiding

Het Rotterdams Instituut voor Sociaal Beleidsonderzoek (Risbo) van de Erasmus Universiteit Rotterdam heeft in opdracht van SZW/SenI een onderzoek uitgevoerd naar de stand en ontwikkeling van de integratie van zeven groepen met een migratieachtergrond. Het eindrapport is recentelijk opgeleverd. Dit soort brede overzichtsstudies komt één keer per 5 tot 7 jaar beschikbaar, aangezien het Survey Integratie Migranten (SIM) daarvoor een belangrijke bron vormt. SIM's worden ongeveer eens in de 5 jaar geprogrammeerd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- dit rapport met een beleidsarme brief aan de Tweede Kamer aan te bieden en de studie op die wijze openbaar te maken; en
- in deze brief vooruit te blikken naar een inhoudelijke reactie en appreciatie in december in uw aanbiedingsbrief bij de Periodieke Rapportage artikel 13 van de SZW-begroting (Integratie en Maatschappelijke Samenhang), waarvan deze studie een centraal element vormt. Een inhoudelijke reactie op dit moment zou vooruitlopen op de bevindingen van de Periodieke Rapportage en is daarmee prematuur. Gezien het belang van deze brede studie is het niettemin raadzaam het rapport nu al actief onder de aandacht te brengen.

Kernpunten

Het onderzoek brengt op een breed spectrum van het maatschappelijke leven de stand en ontwikkeling in kaart van de integratie van zeven groepen met een migratieachtergrond. In de studie komen de volgende domeinen aan bod: onderwijs, opleidingsniveau, taalbeheersing, gezondheid, inkomen, wonen, criminaliteit en veiligheid, participatie en vertrouwen, sociaal-culturele positie en samenleven. Alleen de arbeidsmarkt blijft in deze studie buiten beschouwing, aangezien *Significant* recentelijk een rapport heeft gepubliceerd dat soortgelijke analyses bevat voor dit beleidsdomein.¹ De laatstgenoemde publicatie is een jaarlijkse rapportage die plaatsvindt in het kader van de monitoring van het VIA-programma en deze is reeds eerder – passief – openbaar gemaakt door publicatie

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-f16ac5ebc94478600c8e55643dec871c9de9d288/pdf>

TER BESLISSING

Datum
4 juli 2023

Onze referentie

Opgesteld door

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
3

Staan deze
goed in
brief?

Waarom?

op Rijksoverheid.nl bij de beantwoording van Kamervragen.² De inzichten van deze monitor zijn onderdeel van de jaarlijkse VIA-voortgangsbrief.

Datum
4 juli 2023

In hoofdlijn laat het Risbo-onderzoek een gestage positieve ontwikkeling zien van de integratie en het samenleven van de groepen met een migratieachtergrond.

Onze referentie

De Risbo-studie heeft zowel betrekking op de sociaaleconomische (structurele) dimensie als op de (sociaal-)culturele dimensie van integratie. De conclusies luiden als volgt:

- de structurele positie van de groepen met een migratieachtergrond is weliswaar nog steeds ongunstiger dan die van de algemene bevolking, maar verbetert op de meeste terreinen voor de meeste groepen in absolute termen;
- en die verbetering is op de meeste terreinen groter dan gemiddeld, zodat er ook sprake is van een relatieve verbetering. De achterstand ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde neemt daarmee geleidelijk af en er is daarmee sprake van een ontwikkeling in de richting van gelijke posities.
- Ten opzichte van de algemene bevolking met gelijke achtergrondkenmerken is de positie van deze groepen op steeds meer terreinen vergelijkbaar soms zelfs iets beter. Er is met andere woorden sprake van een ontwikkeling in de richting van evenredige posities
- Verder is op de meeste terreinen sprake van een tendens van toenemende evenredigheid: het positieverschil van groepen met een migratieachtergrond wordt in de loop van de tijd kleiner. Die vooruitgang komt vooral voor rekening van de tweede generatie.
- Op de (sociaal-)culturele dimensie is sprake van een toenemende identificatie met Nederland, intensievere contacten met de groep met (volledig) Nederlandse achtergrond en een voortschrijdende modernisering van waarden.
- Ook hier is die ontwikkeling het sterkst bij de tweede generatie, maar tegelijkertijd vindt deze generatie Nederland minder een open samenleving waar iedereen gelijkwaardige kansen heeft; zij ervaren meer uitsluiting en non-acceptatie (dit is de zogeheten integratieparadox: de meer gewortelden ervaren discriminatie en uitsluiting sterker).

leuke
cohesie
ai, ↓ !!
dus toch!

Het Risbo-rapport levert belangrijke inzichten voor de monitoring van de voortgang van het integratie- en samenlevenbeleid, zowel voor wat betreft de vaststelling van de mate van doelbereik, als voor inzichten in de doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Deze inzichten vormen relevante achtergrondinformatie voor de Commissievergadering Inburgering en Integratie van 27 september aanstaande. Bij verzending voorafgaand aan deze commissievergadering zal het dossier hierop worden aangepast.

Toelichting

De Risbo-studie is geprogrammeerd als hoeksteen voor de Periodieke rapportage van artikel 13 van de SZW-begroting 'Integratie en maatschappelijke samenhang' die momenteel wordt uitgevoerd. De periodieke rapportage bestaat uit een synthesestudie die door Regioplan wordt uitgevoerd, waarbij op basis van

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2023/04/20/aanbiedingsbrief-beantwoording-kamervragen-voorlopig-verslag-ongewenste-tweede-nationaliteit-en-reactie-op-de-scp-publicatie>

bestaande inzichten een beeld wordt gegeven van doelbereik, doeltreffendheid en doelmatigheid van het in de periode 2014 - 2021 gevoerde beleid. De Risbo-studie vormt een belangrijke bouwsteen voor die synthesestudie. De synthesestudie wordt met een kabinetsreactie in december 2023 aan de Kamer aangeboden.

Datum
4 juli 2023

Onze referentie
[REDACTED]

De Laatste Periodieke Rapportage van artikel 13 dateert uit 2016 (en werd toen nog een *Beleidsdoorlichting* genoemd). Destijds is als basis voor de beleidsdoorlichting een soortgelijke studie als de Risbo-studie uitgevoerd door het SCP. De huidige Risbo-studie is qua opzet en uitvoering vergelijkbaar met het SCP-onderzoek uit 2016.

Net als destijds vormen registerdata van het CBS en de nieuwe editie van het Survey Integratie Migranten (SIM 2020) de belangrijkste bronnen voor het onderzoek en daarmee worden zowel de sociaaleconomische (structurele) als de sociaal-culturele (culturele) dimensie van integratie en samenleven in kaart gebracht.

Als bijlage bij deze nota treft u een onderzoekssignalement aan met een uitgebreide samenvatting van de belangrijkste uitkomsten van het onderzoeksrapport.

Communicatie

Het Risbo zal het rapport ook op de eigen website publiceren, zodra u het onderzoek aan de Kamer heeft aangeboden

Doelgroep

Dit onderzoek levert belangrijke informatie ten behoeve van zowel de monitoring, evaluatie en doorontwikkeling van het integratie- en samenlevenbeleid.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief	Verzenden aan TK	
2	Onderzoeksrapport "Ontwikkelingen in Integratie, De maatschappelijke positie van zeven groepen met migratieachtergrond in kaart gebracht"	Bijlage bij verzending	
3	Onderzoekssignalement	Niet verzenden	